

Programma

Herdenkingsconcert “Behind the lines”
Maandag 4 mei 2015

Eusebiuskerk, Arnhem

Stichting Viering Nationale Feest- en Gedenkdagen

Synopsis “Behind the Lines”

tekst : Anneke ten Napel

“Behind the Lines” betekent letterlijk: achter de (vuur)lijnes. Soldaten werden er naar teruggestuurd om bij te komen van alles wat ze hadden meegemaakt. Natuurlijk bevond het gehele thuisfront zich ook “behind the lines”. Daar had men er weinig idee van hoe gruwelijk de ervaringen waren van soldaten die ver weg ieders vrijheid bevochten.

De hoofdpersoon van de opera is Frank (dit betekent in het Engels eerlijk, openhartig, onbevangen), die zelf zegt dat hij net zo goed Jan, Piet of Klaas had kunnen heten. Hij is omgekomen in een oorlog en vertelt zijn verhaal: hoe hij als jonge, argeloze knul met veel idealisme begon aan de strijd, die echter al snel de vorm aannam van een onnoemelijke nachtmerrie. Hij ligt nu begraven op een oorlogskerkhof, ver van huis; hij weet dat hij, als hij de oorlog had overleefd, niet meer dezelfde was geweest, had kunnen zijn.

Het koor vertelt vervolgens het verhaal van Frank nog eens, maar nu veel algemener en minder persoonlijk. Er wordt geconstateerd dat de geliefden van de soldaten hen niet konden volgen (letterlijk en figuurlijk). De vrouwen in het koor hebben dus geen idee van de gruwelijkheden die de soldaten hebben meegemaakt.

Er volgen beelden, ervaringen, van twee van hen. De eerste, Faith (geloof, vertrouwen), vertelt hoe ze plotseling alleen kwam te staan. Ze beschrijft haar gemis als een bodemloze put van verdriet. De tweede, Hope, heeft een andere ervaring, in de zin dat ze vecht tegen de hopeloosheid die haar beklemmt; ze probeert, nu ze weet dat haar geliefde niet meer terugkomt, te geloven in een toekomst die toch nog geluk voor haar in petto heeft.

De vrouwen in het koor nemen het verhaal weer over en vertellen de geschiedenis van de vrouwen die achterbleven. Hun geduld werd niet beloond, hun geliefden kwamen niet terug. Wie heeft hier schuld aan? Die vraag wordt vervolgens gesteld door de mannen in het koor en blijft onbeantwoord. Duidelijk is wel, dat er een enorme groep slachtoffers is, zowel mannen als vrouwen, wier leven nooit meer hetzelfde zal zijn.

Dan vertelt Frank zijn herinnering aan zijn eigen geliefde, Grace (gratie, maar ook genade). Hoe ze elkaar beminden, hoe ze zich één voelden. Ook Grace zelf verschijnt en vertelt dat de herinnering aan hun liefde sterker is dan het verdriet van het gemis. Dit roept bij beiden de vraag op, of herinnering hun liefde tijdloos kan maken en zo het woord eeuwigheid zal worden gevormd, zoals in het sprookje van Andersen "De Sneeuwkonigin"*. Ze bezingen en bezegelen dit gevoel in een duet.

Het koor neemt deze gedachte over en spreekt de hoop uit dat deze opera een "levend monument" moge zijn aan alle mensen, zowel mannen als vrouwen, die slachtoffer zijn geworden van oorlog. De opera eindigt met het noemen van de namen van een aantal Canadese soldaten. Op hun grafstenen staan ook de namen van hun vrouwen vermeld en ook hun namen worden genoemd.

**De hoofdpersoon in dit sprookje, het jongetje Kay, krijgt een splinter van de spiegel van de duivel in zijn oog en wordt ontvoerd door de sneeuwkonigin, die hem gevangen houdt in haar ijspaleis. Pas als hij uit ijsplinters de letters van het woord "eeuwigheid" kan samenvoegen, zal hij weer naar huis mogen. Zijn vriendinnetje Gerda probeert hem te vinden; na een lange reis vindt ze Kay en haar tranen ontdooien zijn hart; hij huilt, omdat ze hem achterna is gereisd en hem heeft gevonden. De tranen voeren de splinter van de spiegel uit zijn oog mee.*

Programma "Behind the lines"

Libretto : Anneke ten Napel

Muziek : Carl Wittrock

- 1- **Introduction** (organ playing)
- 2- **Ouverture**
- 3- **Frank's tale**
- 4- **Every end is also a beginning**
- 5- **Faith and Hope**
- 6- **Patience** (has been our virtue)
- 7- **Afterwards**
- 8- **Frank and Grace**
- 9- **So Grace shall be frank / When she remembers**
- 10- **If it is true**
- 11- **We shall remember you**
- 12- **Finale (Remember)**

Het concert zal afgesloten worden met het Wilhelmus.

Uitvoerenden

- Philharmonie Gelre
Instudering Joop Boerstoel
- Gelders Opera- en Operette Gezelschap
Instudering Hans Lamers
- Dansers MBO dans en dansleerlingen Studio 26
Choreografie Karin Lambrechtse en Adriaan Luteijn

Rolverdeling soliste

- Frank gezongen door: Jean-Léon Klostermann (tenor)
 gedanst door: Ricardo Polderman
- Hope gezongen door: Arrien van Prooijen (alt)
 gedanst door: Rachel Luttkhuisen Tauran
- Faith gezongen door: Iza Swint (alt)
 gedanst door: Anka Konings
- Grace gezongen door: Wilma Engelage (sopraan)
 gedanst door: Nance van den Berg

- Componist: Carl Wittrock
- Dirigent: Joop Boerstoel
- Organist: Jack Blok
- Regie: Adriaan Luteijn
- Kostuumadvies/ontwerp: Karisma Costumes

Dans:

- Regie en choreografie: Adriaan Luteijn, Introdans
- Choreografie: Karin Lambrechtse, Introdans
- Studenten MBO Rijn IJssel, afdeling Dans
- Dansleerlingen Studio 26 Velp

Daarnaast gaat dank uit naar:

- Arnhemse Federatie van Muziekgezelschappen voor de organisatie
- Introdans voor het gebruik van studio's en het uitlenen van materiaal

Gelders Opera- en Operette Gezelschap (GOOG)

Op 1 februari 1954 werd het gezelschap opgericht. De leden van het gezelschap komen voor het grootste deel uit de provincie Gelderland, maar ook uit Utrecht en Drente. Kenmerkend voor het GOOG is het omvangrijke en gevarieerde opera-, operette- en musicalrepertoire, dat in de loop der jaren is opgebouwd en ook de niet alledaagse keuze van componisten en hun werken.

Het GOOG streeft er naar het programma-aanbod zo goed mogelijk af te stemmen op de hedendaagse wensen van het publiek, waarbij "uitstapjes" naar wat onbekender werk niet wordt gemeden, integendeel! Zodoende heeft het GOOG inmiddels met grote concerten en diverse evenementen een indrukwekkende geschiedenis opgebouwd. De medewerking aan de herdenkingsconcerten op 4 mei in Arnhem zijn zeker ook indrukwekkend.

Het merendeel van de leden van het GOOG heeft de bevrijding niet zelf meegemaakt of waren te klein om te beseffen dat ze bevrijd werden. Maar het is voor het GOOG een hele eer dat wij ook dit jaar weer zijn uitgenodigd om bij te dragen aan dit hele speciale herdenkingsconcert.

Wij beseffen dat wij dankzij de bevrijders in vrijheid kunnen en mogen leven met onder andere vrijheid van meningsuiting. Wij moeten ons er ook terdege van bewust zijn dat wij goed met onze vrijheid moeten omgaan. Wij danken allen die zich gegeven hebben om te zorgen dat wij in vrede kunnen leven.

www.goog.nl

Philharmonie Gelre

Philharmonie Gelre is de opvolger van de in 1927 opgerichte Enka Harmonie, later Akzo/Nobel Philharmonie. In die 88 jaar was het orkest steeds prominent aanwezig op verschillende fronten van de blaasmuzieksector. In 2000 werd de naam veranderd in Philharmonie Gelre vanwege het einde van de betrokkenheid van de Arnhemse multinational.

Sinds die tijd heeft het zich ontwikkeld tot een regio-orkest van 70 bevlogen muzikanten. Het orkest geeft meerdere concerten per jaar in binnen- en buitenland en heeft inmiddels een reputatie in repertoirekeus en vernieuwingen op muzikaal gebied. Naast haar jaarlijkse concert in Musis Sacrum verzorgt zij al vele jaren het jaarlijkse herdenkingsconcert op 4 mei. Eens in de 5 jaar is dit een bijzonder concert. Zo werd 5 jaar geleden het beroemde "The armed man" uitgevoerd". Dit bijzondere stuk voor koor, orkest en solisten werd in Engeland speciaal bewerkt voor Philharmonie Gelre.

Voor dit jaar staat "Behind the Lines" op het programma eveneens voor orkest, koor, orgel en solisten. Een wereldpremière van het werk van componist Carl Wittrock die pas in april 2015 voltooid werd op de teksten van Anneke te Napel. Passend en indrukwekkend hebben wij in de laatste weken ervaren. Het orkest staat onderleiding van haar vaste dirigent Joop Boerstool die sinds 8 jaar als dirigent aan het orkest verbonden is.

Uitgebreide info over Philharmonie Gelre is te vinden op onze websitepagina's www.philharmoniegelre.nl ook zijn wij te vinden op Facebook en Twitter .